

Folketælling på Færøerne i 2011

Baggrund

Den sidste folke- og boligtælling på Færøerne blev afholdt i den 22. september 1977.

Selv om det færøske hjemmestyre i 1948 overtog ansvaret for statistik (og dermed folketællinger), er folketællingerne på Færøerne alligevel af praktiske grunde blevet forestået af Danmarks Statistik, som oftest i forbindelse med samtidige tællinger i Danmark. Da Danmark i 1970-erne gik over til registertællinger, var det ikke længere naturligt at fortsætte dette samarbejde.

På Færøerne var forudsætningerne for registertællinger imidlertid ikke til stede. Det centrale folkeregister, Landsfólkayvirlitið (LFY), som blev grundlagt i 1949, blev først elektronisk i 1982 i forbindelse med indførelse af kildeskat. Færøerne kan dog ikke ligesom Danmark gå over til registertællinger, da andre nødvendige registre ikke er oprettet endnu.

Det nye elektroniske folkeregister kunne give præcise folketal, så behovet for en fuldstændig folke- og boligtælling forekom mindre, og blev derfor nedprioriteret politisk. Konsekvensen blev, at statistiske oplysninger om den færøske befolkning efterhånden blev mere og mere mangelfuld, især på områderne familiestatistik og socialstatistik.

Mandat

Med FNs resolution 2005/13, der indtrængende opfordrer alle lande til at gennemføre folke- og boligtællinger i 2010-runden, bliver spørgsmålet rejst påny, og 2. februar 2007 vedtager Landsstyret at sætte et projekt igang, der skal gennemføre folke- og boligtælling koordineret med en proces, der skal grundlægge nye registre til fremtidige folketællinger.

Dette er en kæmpe stor udfordring. Dels fordi dette bliver den første tælling, Færøerne gennemfører på egen hånd, og dels fordi der gået så langt tid siden sidste tælling. Oveni det kommer så udfordringen med registeretableringen.

Gennemførelsen af mandatet er henlagt til Færøerne statistiske kontor, Hagstovan, hvor arbejdet er organiseret som det selvstændige projekt Manntal.

Da vi ingen praktiske erfaringer har med FoB, har vi valgt at organisere tællingen så enkelt som muligt for at undgå unødvendige fejlkilder. Vi går derfor helt traditionelt til værks med at runddele spørgeskemaer til samtlige husstande. På grund af det lange tidsrum siden sidste tælling, er det nødvendigt at sikre, at vi får en særlig god kvalitet på tællingen. Vi har derfor valgt at indhente spørgeskemaerne v.h.j.a. tællere, der opsøger samtlige husstande.

Adresser

På Færøerne har man et standardiseret adressesystem, som entydigt sætter en adresseidentifikator (lokationstal eller L-tal) på alle bolig- og erhvervsenheder, huse, bygninger, parceller og andre tilholdssteder. Herudover håndterer systemet også underenheder som fx etager og lejlighedsnumre. Dette er jo helt ideelt i forbindelse med en folke- og boligtælling, som med dette system i princippet kan finde frem til alle personer og alle beboede adresser såvel som ubeboede adresser.

Problemet er bare, at det nye adressesystem ikke er helt gennemført, og at der stadig er en del personer, som ikke har fået tilknyttet korrekt L-tal.

Her er nogle af adresse-problemerne, som vi fra Manntal ser dem:

- Fuldstændighed:
 - Ikke alle husstande har godkendte adresser. Det drejer sig om
 - Nye adresseforslag, som endnu ikke er godkendt. Dette drejer sig dog kun om ganske få adresser.
 - Bygninger og grunde, hvor adresser endnu ikke er fastsat. Det kan fx dreje sig om oversete ubeboede huse. Problemets omfang ukendt.
 - Omkring 1000 personer har endnu ikke fået tilknyttet gyldigt L-tal. LFY er dog i samarbejde med kommunerne igang med at nedbringe dette tal.
 - Registreringen af under-enheder under adresserne er mangelfuld
 - Der er mange uoverensstemmelser mellem postvæsenets adresser og de registrerede adresse-enheder hos LFY, især i Tórshavn.
 - Der er ingen overordnet aktivitet i gang, der skal kortlægge under-enhederne på adresserne.
- Kvalitet og aktualitet
 - Mange kommuner har endnu ikke indført L-tallene i praksis, og der er fortsat begynderproblemer med vedligeholdelse af L-tallene i forbindelse med flytninger og matrikuleringer.
 - Kommunernes administrative systemer er ret forskellige, mange af dem har ikke indbyggede muligheder for at håndtere L-tallene elektronisk.
 - LFY-adressen er ikke altid den samme som den faktiske adresse, eller 'usual place of residence' .

LFY er i øjeblikket i færd med at oprette et helt nyt it-system, og i den forbindelse regner vi med, at mange af problemerne bliver løst på den vej, efterhånden som de indberettende kommuner indfører ny teknologi. Med nuværende tidsplaner, bliver det dog næppe færdigt før folketællingen i 2011.

Kan folketællingen bruges til at opdatere og forbedre LFY?

Der er nogle principielle problemer med denne løsning. For det første er FoB statistiske og dermed anonyme hændelser. Den grundlæggende tillid til den statistiske myndigheds fuldkomne uafhængighed kan bringes i fare, hvis persondata udleveres til andre, og kvaliteten af FoB kan ligeledes forringes, hvis nogen føler sig utrygge. For det andet kan

man ikke uden videre lægge resultater fra en survey (som FoB jo er) ind i folkeregisteret, som bl.a. administrerer folks rettigheder.

Der er dog lande, hvor disse undtagelser gennemføres, fx Norge og Italien. På Færøerne er udgangspunktet i øjeblikket, at FoB kun producere anonym statistik, og at der *ikke* udleveres persondata til nogen myndighed. Da mandatet dog samtidig lægger op til, at registrene forbedres, er det stadig ikke helt utænkeligt, at Manntal bliver pålagt at levere data til LFY. Dette kan i givet fald dog kun ske med eksplicit hjemmel i en ny særlov.

Manntal har dog til hensigt at sammenstille *statistiske* oplysninger om afvigelser mellem oplysninger fra FoB og registreringerne i LFY. Dette kan så være grundlag for kvalitetsforbedringer i LFY-regi.